

"כרגע זה משוטטים מאות אומחים ישראלים ברחבי המזרח התיכון... הם מתכננים את כל העבודות של שיקום הפליטים..."

כולם פליטים — מלבד ארבעה חיילים מצ' ריים. יומיים אחריכן ארבו פליטים ערביים ליד שכם קצין בריטי של הלגיון, ג'ון מוריסון, וסצעו אותו קשה ביריות רובה. אירגון השאי שקרא לעצמו "פידאין פלשתינאי", שהכריז על עצמו כנציג הפליטים המרוכזים, קיבל על עצמו את האחריות להתנגשות זו.

טים מוז'הרעב על גבולות ישראל, אלא לפליטים עצמם. על צורת פירסום ההצעה החלטו אנשי המחלקה לתעמולה. הם גם קיבלו על עצמם את הפצת הרעיון. "לא יהיה איש מבין 800 אלף הערבים שלא ישמע על הצעה זו יומיום בחדשים הקרובים", הבטיחו. והם קיימו את ההבטחה.

איש מן המומחים לתעמולה קפץ לתוך השיחה, כשעיניו מבריקות. היה לו רעיון. "אולי נציע בית לכל משפחה?" חקר ב' קדחתנות. "כמה זה ירוש?" הכלכלנים הוציאו ניר ועפרון, מילאו דף בספרות קטנות. התוצאה: בארבע שנים אפשר לבנות מתוך עודפי המלט הישראלי יחידות דיור מרווחות ל-800 אלף הפליטים.

השפעת הקידמה הישראלית על האוכלוסייה הערבית. שום פשרה עם חוגים אלה אינה מתקבלת לפי שעה על הדעת.

● מתנה אהר מורכב מן הנוצר המשיכי, קציני הצבא, המורים, ודומיהם. אלה שונאים את ישראל בעיקר כגוף זר, כשליח האימפריאליזם האירופי. דרוש מאמץ מכון של שנים כדי לשנות את דעתם.

● המחנה התוקפני ביותר מורכב מ-800 אלף פליטי ארץ-ישראל, שאיבדו את הכל במלחמה. אלה מהווים חגורת-שינאה מסביב גבולות המדינה, גורמים למתיחות המתמדת. מדינות ערב לא עשו דבר כדי לשקמם. להיפך, הם ניצלו את מצוקתם כדי לסחוט ולגנוב כספים רבים מאו"ם וממ' קורות אחרים.

הוועדה החליטה לעבד תכנית שתוציא אבן זו מתוך חומת השינאה, להפכה אבן-פינה בבנין השלום.

מכאן עבר הכדור מידי המומחים לתע" מולה והמומחים לעיני ערב, לירי הכלכלנים. התפקיד שהוצב להם: לתן לוועדה את המכשיר שיאפשר לה להציע שילומים בסכום מצלצל לפליטים, מבלי להרוס את הכלכלה הישראלית. הפתרון שנמצא היה מזהיר. לא זה בלבד שלא איים על המשק הלאומי, אלא נתן לו סיכוי להתפתחות חסרת-תקדים. הצטלבות שני קווי-מחשבה אלה, הכלכלי והמדיני, הוא שיצרה למעשה, את מיבצע ישמעאל.

"לא יהיה איש שלא ישמע!"

"יש לנו מלט שאין אנו יודעים מה לע" שות בו", היהר אחד מחברי הוועדה בקול רם. "שלושה בתי-החרושת שלנו מייצרים 850 אלף טון מלט לשנה. אפשר להגדיל את זה בקלות למליון. אנחנו צריכים בארץ פחות מחצי מליון."

"כמה זה מליון טון מלט?" שאל אחד החיילים בוועדה, בתמימות. איש המלט חיין. "גו, בערך 200 אלף מכוניות-משא, או 120 אניות."

"ושבעתם שלא תכרתו שלום!"

עוד באותו שבוע התכנסה מועצת-ה"חירום של החבר הערבי. כבר בפתיחה השתררה אורה מתוחה מאד. המאזין סלח את סלם, שייצג את מצריים בעצמו, הציע לקבל את ההצעה הישראלית. נציג לבנון תמך בו בוהירות, הסתמך על דו"ח סודי של נציג ארצו באו"ם, שארל מאליק, ש"תיאר את ההגבה הנלהבת ברחבי העולם. נציגי עיראק התנגדו בתוקף.

"אתם נופלים בפת!" קרא בהתרגשות. "אתם נשבעתם שלא תכרתו שלום. אתם אומרים שהצעת ישראל לא תכריח אתכם לכרות שלום. את מי אתם מרמים? אתם תשבו עם היהודים בסוכנות המענק. מהג' דסים יהודיים יתחבבו בארצותינו, יפקחו על הקמת הבתים. סחורות יהודיות יציפו את כל הארצות. אם זה לא שלום, אז מה זה שלום?"

לגורי עידי קל לדבר, "ענה סאלם ב" שקט לגלגני. "אין לו פליטים, הוא גם לא משלם עבור קיומם של הפליטים שלנו. קל לו לעשות את הטוב בעיני אלה. הוא לא ראה את 300 אלף הפליטים הרעבים ברצועת עזה." פתאום קם המצרי על רגליו: "אתם ישבתם בבית בשעה שאנחנו שסכנו את דמנו בחזית-פלשתינאי! אתם לא באתם לעזרתנו כשרעבנו בכיס-פלוג'ה! אנחנו לא לתמונו כדי ש-800 אלף ערבים מסכנים יגחצו ברעב!"

הישיבה הופסקה בהמולה כללית, כש"חודשה למחרת היום, היתה האווירה שקטה יותר. כי בינתיים קרה משהו: בירדן פרצה מרידה כללית של הפליטים. גשר אלנבי (המשך בעמוד 16)

"דרוש את המגיע לך!"

אחמד אבו-סאלים לא שב לאיתנו מאז ראה לראשונה את הבית היפה מוקף הג'נים בחוברת הצבעונית. הוא לא הבין מה קרה. אבל הוא הבין דבר אחד: הממשלה המצרית אינה רוצה.

הכשורה עברה מפה לאזון, תחילה בל"חש, אחר-כך בקול רם ומתגבר. "הרם את קולך! דרוש את המגיע לך!" קרא כרוז אחד, "לאפנדים לא איכפת! הם אוכלים תמש ארוחות ביום! השמע את קולך!" רעם בקולו הקריין בתחנת-שידור מסתורית שהופיעה לפתע על גלי האתר, קוואו: לעצמה "מוחטת פלשתינאי".

אנשים, שאחמד לא הכירם, ושאמרו כי באו ממחנות הפליטים בירדן, דיברו עמו. חברים נוספים הצטרפו. ביום הששי, אחרי התפילה, נערכה ההפגנה הראשונה במחנה ב-35 ליד עזה. "שלום עם ישראל! בתם לכולנו!" צעקו המפגינים. השוטרים "מצריים התנפלו עליהם באלות.

אולם אייאפשר היה לעצור את זעם הפליטים באלות. הוא עבר ממחנה למחנה כשריפת-שדה. הפגנות הפכו ענין של יום-יום במחנות עזה, הירדן, סוריה, לבנון, מסתננים, שחדרו לישראל כדי לשדוד, חזרי בידיים ריקות, סיפרו מבוישים כי חיילים ישראלים תפסו, העבירו לירי איש שי דיבר ערבית יפה. האיש הסביר להם את הצעת ישראל, נתן להם ארוחה שמנה, לחץ לידיהם חבילה של חוברות צבעוניות — ושלחם עד לגבול במכונית.

ביום הששי, השלישי אחרי נאומו של שרת, נערכה ההפגנה הגדולה לפני בית ה"מושל בעזה. שלושים וארבעה איש נהרגו,

"והכסף?" שאל שוב החייל, בספקנות. "אין לנו כיום כסף רב", אמר הכלכלן. "המקור האמריקאי הולך ופוחת, השילומים דרושים למחייטנו. אולם, הוסיף, כש"ראה את פני החייל מתקדרי, אני חושב שנשיג כסף. בשביל מטרה זו, נוכל לגייס הלוואה בינלאומית עצומה של 500 מליון דלאר. איני חושב שיהיה קושי". הוא העיף מבט במדינאים, הם נענו בראשיהם לאות הסכמה.

"ואיך נתוויר?" התעקש החייל. "אנחנו נשלם 4% ריבית. את ההלוואה עצמה נחזיר ב-25% תשלומים שנתיים, כך שנחזירה בשיעור של 2% וחצי לשנה. בכך הכל זה מצטרף ל-6% וחצי. זה 32 וחצי מליון דולאר לשנה. כמה כסף שווה לצה"ל הפגת המתיחות בגבולות?" החייל שוכנע.

בהתלהבות גוברת והולכת עיבדה הוועדה את פרטי התכנית. לעיני נציגי-התעשייה ש"בה קם עולם של חלומות: תפוקה מק' סימלית של מפעלי המלט, נשר ושמשון, תעסוקה מלאה לשני בתי החרושת לצמי גים אלייאנט וג'ורל, (שכל אחד מהם יכול היה לספק את כל תוצרת הארץ לבדו), מכוניות קיזור-פריזר, צנורות-מלט ש"ל מפעלי מגדלי-אשקלון, רהיטים של תרוה, אבורים של אורדו, — תעסוקה לכל עשרות המפעלים הגדולים שהוקמו לאחרונה וש"עמדו עתה בטלים בשני שלישים, עבודה לרבות מחוסרי-עבודה במעברות, אפשרות של קליטה ל-100 אלף עולים חדשים ל"שנה.

הלטוש האחרון ניתן, כמובן, על ידי המ' דינאיב. היתה זאת הצעתם שלהם כי הש"לומים לא יודעו לממשלות ערב, מחשש פן יכניסו את הכסף לכיסן, ישאירו את הפל"